

Dags att prioritera lärarlönerna!

— löneökningarna 2010 alldeles för låga

Lärarförbundet 2011-03-23

Lärarförbundet har granskat löneutfallen i Sveriges kommuner 2010. Vi tvingas konstatera att läraravtalets golv på 2,0 procent för 2010 alltför ofta har blivit ett tak. En dryg tredjedel ger lägstnivån i avtalet och inte mer. Snittet i riket ligger på 2,2 procent.

Kommunernas ekonomi är bättre än på mycket, mycket länge. Den politiska enigheten om skolans betydelse för kommunens attraktivitet och hela landets tillväxt är stor. Och många, många pratar om lärarnas avgörande betydelse för elevernas resultat. Ändå är steget långt från ord till handling när det kommer till investeringar i skolan och lärarnas löner.

Inte ens i de kommuner där lärare och elever prisats för goda resultat under 2010 får lärarna ett löneyft utöver det vanliga. Snittet för kommunerna i toppen på SKL:s egna öppna skoljämförelser hamnar på 2,1 procent. Likaså för de bästa kommunerna i Lärarförbundets heltäckande ranking Bästa skolkommun.

Lärarförbundet har i en serie rapporter, ”Perspektiv på lärarlöner”, visat att lärarna är lågt värderade på den svenska arbetsmarknaden. Både i förhållande till utbildningslängd och i förhållande till vilka löner lärare har i andra länder. Det råder heller ingen tvekan om att läraryrket är lågt värderat eftersom det är kvinnodominerat.

Det är dags att göra något åt det. Det är dags att höja lönerna för att locka fler unga att söka sig till läraryrket. Det är också dags att – i enlighet med läraravtalet – belöna goda arbetsinsatser inom skolan.

Vi undersöker hur Folkpartiet lever upp till sin valslogan ”Bra lärare ska ha bra betalt” i de fyra kommuner där de har makten. Vi granskar också de stora kommunpartierna – Socialdemokraterna, Moderaterna och Centerpartiet lite närmare.

Kommunerna går med överskott

Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) konstaterade i början av mars 2011 att 272 av 290 kommuner går med stora överskott. Kommunerna visar tillsammans upp ett överskott på 14,7 miljarder för 2010. http://skl.se/press/nyheter_2/stora-overskott-2010. För första gången på flera år finns pengar att använda till framtidsinvesteringar.

Politiker vill höja lärares löner

I retoriken är det många som talar om höjda lärarlöner. I det senaste valet stod det på Jan Björklunds och Folkpartiets valaffischer *"Ja - Bra lärare ska ha bra betalt"*. Det är en slogan från oss i Lärarförbundet och vi håller med helt och fullt. Regeringens lovade också inför valet ett stimulansbidrag till kommuner som höjer lärarlöner.

Även moderata företrädare har uttalat sig om lärarlönerna. Margareta Pålsson (M), ordförande i riksdagens utbildningsutskott skriver i en debattartikel: *"Men det handlar också om att bra lärare ska ha bra löner."* (SVT debatt, 2011). Anders Knape (M), SKL:s ordförande m.fl. har beskrivit tio punkter för en bättre skola i flera debattartiklar (2009), en av punkterna lyder: *"Lärare som presterar bra ska ha bra betalt."*

Centerpartiet är ett av få partier som visat på en vision i lönefrågan. I ett uppmärksammat utspel inför sitt framtidskonvent hösten 2008 föreslog partiledningen att bra lärare ska kunna tjäna 40 000 kronor i månaden.

Mikael Damberg, skolpolitisk talesperson (S), skrev på Facebook i samband med internationella kvinnodagen: *"Jag delar Lärarförbundets analys om att kvinnodominerade yrken diskrimineras lönemässigt."* Även SSU:s ordförande Jytte Guteland har uttalat sig flera gånger om att lärarnas löner måste höjas.

Hur ser det ut i praktiken - vad fick lärarna i lön 2010?

Lärarförbundet har samlat in uppgifter om överenskommet löneutfall 2010 i 238 av Sveriges 290 kommuner. I snitt gav Sveriges kommuner en löneökning på 2,2 procent.

De som gav 3 procent eller mer är lättträknade. Det handlar om nio stycken kommuner. I botten är det desto fler: 85 kommuner gav inte ett öre mer än lägstanivån i avtalet på 2,0 procent. Om vi räknar alla kommuner upp till 2,1 procent blir det 113 stycken – eller 50 procent av de vi har utfallet för.

1. Tabell: Kommuner som ger ett löneutfall på 3,0 procent och mer

Kommun	KSO	Överenskommet utfall 2010
Skurup	M	3,6
Svedala	M	3,4
Åsele	S	3,2
Arvika	S	3,1
Gullspång	S	3,1
Mönsterås	C	3,0
Sala	S	3,0
Västerås	S	3,0
Grums	S	3,0

KSO=Kommunstyrelsens ordförande

2. Tabell: Kommuner som ger löneutfall på lägsta garantinivå 2,0 procent

Kommun	KSO	Överenskommet utfall 2010	Kommun	KSO	Överenskommet utfall 2010
Alingsås	M	2,0	Malå	S	2,0
Arboga	S	2,0	Markaryd	KD	2,0
Arjeplog	S	2,0	Mellerud	C	2,0
Arvidsjaur	S	2,0	Mörbylånga	M	2,0
Bjuv	S	2,0	Nacka	M	2,0
Boden	S	2,0	Norberg	S	2,0
Borlänge	S	2,0	Nybro	S	2,0
Båstad	M	2,0	Ockelbo	S	2,0
Dals-Ed	C	2,0	Olofström	S	2,0
Degerfors	V	2,0	Orsa	S	2,0
Eksjö	C	2,0	Orust	S	2,0
Emmaboda	S	2,0	Perstorp	C	2,0
Enköping	M	2,0	Piteå	S	2,0
Eskilstuna	S	2,0	Ronneby	M	2,0
Falköping	C	2,0	Rättvik	C	2,0
Falun	S	2,0	Sandviken	S	2,0
Färgelanda	KD	2,0	Skellefteå	S	2,0
Gagnef	C	2,0	Stenungsund	M	2,0
Gnosjö	M	2,0	Strömstad	S	2,0
Gotland	S	2,0	Strömsund	S	2,0
Gällivare	S	2,0	Svenljunga	C	2,0
Hallstahammar	S	2,0	Sävsjö	KD	2,0
Heby	C	2,0	Tierp	S	2,0
Herrljunga	C	2,0	Tjörn	FP	2,0
Hällefors	S	2,0	Tranemo	C	2,0
Högsby	C	2,0	Trelleborg	M	2,0
Jokkmokk	S	2,0	Töreboda	S	2,0
Kalmar	S	2,0	Ulricehamn	M	2,0
Karlshamn	S	2,0	Uppvidinge	C	2,0
Karlskoga	S	2,0	Vallentuna	M	2,0
Kil	S	2,0	Vaxholm	M	2,0
Kristinehamn	S	2,0	Vilhelmina	S	2,0
Krokom	C	2,0	Vimmerby	M	2,0
Kumla	S	2,0	Vingåker	S	2,0
Kungsbacka	M	2,0	Vänersborg	M	2,0
Laholm	M	2,0	Västervik	M	2,0
Laxå	S	2,0	Växjö	M	2,0
Leksand	C	2,0	Åmål	S	2,0
Lidköping	S	2,0	Årjäng	C	2,0
Lilla Edet	S	2,0	Älvkarleby	S	2,0
Ljusnarsberg	S	2,0	Älvsbyn	S	2,0
Lomma	M	2,0	Örnsköldsvik	S	2,0
Luleå	S	2,0	Totalt:	85 st	2,0

3. Tabell: Kommunstyre - relativt löneutfall, botten och toppen.

KSO	Andel KSO		Antal kommuner med löneutfall 2 procent		Antal kommuner med ett överenskommet utfall på 3% eller mer	
	Antal	i riket		Andel		Andel
Folkpartiet	4	1%	1	1%	0	0%
Moderaterna	93	32%	19	22%	2	22%
Centerpartiet	43	15%	16	19%	1	11%
KD	4	1%	3	4%	0	0%
Socialdemokraterna	140	48%	45	53%	6	77%
Vänsterpartiet	2	1%	1	1%	0	0%
Totalt:			85	100%	9	100%

Fler S-kommuner i lönetoppen...

Bland de kommuner som gav 3 procent eller mer 2010 finns en högre representation av S-styrda kommuner än snittet på listan. S har ingen historia av att driva frågan om lärares löner särskilt hårt. Det kanske är ett positivt trendbrott på gång?

... och i lönebotten

Av de 85 kommunerna i botten är också S överrepresenterat, vilket inte är fullt lika smickrande.

Skolpartiet Folkpartiet då?

Folkpartiet har kommunstyrelseordförandeposten i fyra av Sveriges kommuner: Lysekil, Tjörn, Tibro och Landskrona. I ingen av dessa kommuner satsade kommunen mer än 2,1 procent på lärarna i löneöversynerna 2010. Det är endast 0,1 procent mer än lägstanivån i avtalet på 2,0 procent för 2010. Snittet för riket förra året blev 2,2 procent.

FP-styrda Landskrona har däremot satsat 2011 och belönar duktiga lärare – var femte, sjätte lärare kommer att få löneyft på 1500-2000 kronor per månad.

Centerpartiet lovade mycket

Det har gått några år sedan Centerpartiets utspel om lärlöner på 40 000 kronor/månad och vi kan inte skönja spår av de ambitionerna 2010. Centerpartistyrda kommuner är dåligt representerade i löneutvecklingstoppen, men är däremot överrepresenterade i botten.

4. Tabell: Kommuner som satsat mest 2007-2010

Kommun	KSO	Löneökning 2007-2009 + överenskommet utfall 2010
Lerum	M	17,2
Kungälv	M	17,0
Gävle	S	16,8
Vellinge	M	16,8
Svedala	M	16,8

Lägsta garanterade löneutfall enligt avtal 2007-2010 är 12,2 %

Moderatkommunerna satsar mest sedan 2007

Om vi tittar på löneutvecklingen 2007-2010 är Moderaterna det parti som satsat mest på lärarnas löner över tid. Av de fem kommuner som satsat mest är hela fyra stycken moderatledda. Moderaterna har dessutom som enda parti färre kommuner på listan över de kommuner som ger 2,0 procent 2010 än deras andel av kommunSverige.

5. Tabell: Kommuner som satsat minst 2007-2010

Kommun	KSO	Löneökning 2007-2009 + överenskommet utfall 2010
Robertsfors	S	12,3
Emmaboda	S	12,4
Ronneby	M	12,6
Tomelilla	S M	12,6
Vingåker	S	12,6

Lägsta garanterade löneutfall enligt avtal 2007-2010 är 12,2 %

Goda resultat lönar sig inte

Lärarförbundet utser varje höst Sveriges bästa skolkommuner. I över hälften av dessa kommuner ligger utfallet på lägstanivån 2,0 procent. Ingen av de 15 bästa kommunerna har gett lärarna mer än 2,3 procent. Snittet för de Bästa skolkommunerna blir 2,1 procent, alltså under snittet i riket...

6. Tabell: Löneutfall 2010 i Lärarförbundets Bästa skolkommuner

Kommun	KSO	Överenskommet utfall 2010	Placering Bästa skolkommun
Arvidsjaur	S	2,0	1
Piteå	S	2,0	2
Vindeln	C	2,2	3
Lund	M	2,2	4
Luleå	S	2,0	5
Lomma	M	2,0	6
Olofström	S	2,0	7
Pajala	S	2,2	8
Mörbylånga	M	2,0	9
Norsjö	S	2,3	10
Tjörn	FP	2,0	11
Surahammar	S	2,3	12
Övertorneå	S	2,2	13
Nybro	S	2,0	14
Habo	M	2,3	15
Snitt:		2,1	

Inte ens lärarna i de tio kommuner som SKL självt lyft fram i sina öppna skoljämförelser märker av de goda resultaten. Snittet i dessa kommuner ligger på 2,1 procent, också det under rikssnittet på 2,2 procent.

7. Tabell: Löneutfall 2010 SKL:s öppna jämförelser

Kommun	KSO	Överenskommet utfall 2010	Placering Öppna jämförelser
Danderyd	M	2,2	1
Lidingö	M	2,2	2
Arvidsjaur	S	2,0	3
Ödeshög	KD	2,1	4
Tanum	C	2,1	5
Nacka	M	2,0	6
Malung-Sälen	S	2,2	7
Pajala	S	2,2	8
Vaxholm	M	2,0	9
Överkalix	S	2,5	10
Snitt:		2,1	

Vallöften på borjamedskolan.se

Under valrörelsen 2010 kunde partierna runt om i Sveriges kommuner registrera sina vallöften om skolan i vår valkampanj "Börja med skolan så löser sig resten". Mer än 5000 vallöften registrerades i 239 kommuner - om allt från att minska barngrupperna i förskola och skola till att satsa mer pengar på lärares kompetensutveckling.

270 partier runt om i kommunerna har lovat arbeta för höjda lärarlöner. Folkpartiet är det parti som gjort det i högst utsträckning. Fördelat på partierna ser det ut så här:

Parti	Antal kommuner där partiet lovat "höja lärares löner"
Moderaterna	27
Folkpartiet	76
Centerpartiet	25
Kristdemokraterna	16
Socialdemokraterna	41
Miljöpartiet	19
Vänsterpartiet	47

Se alla registrerade vallöften om skolan kommun för kommun på borjamedskolan.se.

Fakta om avtalet

Den 6 maj 2010 tecknade Lärarförbundet ett nytt tvåårigt avtal med Sveriges kommuner och landsting. Sveriges lärare ska få löneökningar på lägst 2,0 procent 2010, och lägst 1,5 procent 2011. Lönen ska bidra till att arbetsgivaren når målen för verksamheten och ska som tidigare vara individuell och differentierad. Förbättrade resultat och ökad måluppfyllelse ska leda till ett löneutfall som överstiger avtalets garanterade utfall.

För dig som vill fördjupa dig mer om lärarlöner

Läs Lärarförbundets rapportserie "Perspektiv på lärarlöner" på lararforbundet.se/lararlöner.